

Les infeccions de transmissió sexual

Són infeccions que es transmeten de persona a persona durant les relacions sexuals. Són causades per microbis com virus, bacteris i protozous o per artròpodes paràsits.

Afecten, sobretot, els òrgans genitals, però també es localitzen en altres llocs, en particular a l'anus i la boca. En alguns casos la infecció es generalitza quan envaeix el sistema sanguini i el limfàtic, i per tant pot afectar diferents òrgans.

Quines són?

Les infeccions de transmissió sexual són molt àmplies i algunes són més greus que d'altres. La sida és la més coneguda. Les infeccions pel virus del papil·loma humà, que causa les berrugues genitals, i l'herpes genital afecten un gran nombre de persones.

Les mes greus són:

- **Gonocòccia o infecció per gonococ** (purgacions)
- **Hepatitis B**
- **Herpes genital**
- **Infecció pel VIH/sida**
- **Infeccions per alguns tipus del virus del papil·loma humà (VPH)**
- **Infecció genital per clamídies**
- **Limfogranuloma veneri**
- **Sífilis o infecció per *Treponema pallidum***

D'altres menys greus però que són habituals:

- **Berrugues genitals** (altres tipus del virus del papil·loma humà)
- **Pediculosi púbica** (ladelles, cabres)
- **Sarna**
- **Tricomonosi o infecció per tricomones**

Moltes d'aquestes infeccions passen desapercibudes ja que no tenen cap signe ni símptoma d'infecció, sobretot a l'inici.

Però si no es detecten i es tracten a l'inici de la infecció poden desencadenar **complicacions i deixar seqüeles** com l'esterilitat i la cirrosi. En canvi, si es detecten a temps sovint tenen un diagnòstic i tractament fàcils.

Possibles complicacions

- **Infeccions per gonococ o clamídia:** dolors persistents al baix ventre, esterilitat o embaràs ectòpic (fora de l'úter).
- **Hepatitis B:** cirrosi i/o càncer de fetge.
- **Sífilis:** trastorns greus cardiovasculars i del sistema nerviós.
- **Infecció pel VIH/sida:** debilitació del sistema immunitari que porta a desenvolupar certes malalties i, a llarg termini, sense tractament, la mort.

Com es transmeten?

Es transmeten principalment durant les **relacions sexuals** amb penetració (vaginals, anals o orogenitals), i també a vegades per contacte sexual sense penetració.

- Per l'intercanvi de fluids corporals com semen, secrecions uretrals, secrecions vaginals, sang de la persona infectada. És el cas de la infecció pel VIH, l'hepatitis B, la gonocòccia i la infecció genital per clamídies.
- Per contacte directe amb les àrees de la pell o les mucoses afectades per la infecció (en determinats casos hi ha lesions visibles). És el cas de l'herpes genital, les berrugues genitals i la sífilis.

Es transmeten molt fàcilment si no s'utilitza barrera protectora: preservatiu (masculí/femeni) o protector bucal (banda de làtex).

També hi ha transmissió **no sexual** d'algunes d'aquestes infeccions:

- L'hepatitis B i el VIH **es poden transmetre a través de la sang** d'una persona infectada pel fet de compartir material d'injecció de drogues o fer-se tatuatges o pircings amb material no esterilitzat.
- La sarna i la pediculosi en l'àrea genital es poden contagiar en **contactes corporals íntims** o mitjançant robes infectades.
- **La dona embarassada** pot infectar el seu fill o filla durant l'embaràs, en el moment del part i en la lactància. És el cas de la infecció pel VIH i la sífilis.

També cal saber que:

La majoria es poden contraure més d'una vegada. Tot i que la persona s'hagi infectat i tractat per alguna d'aquestes infeccions, es pot reinfectar.

Es transmeten en cadena, és a dir, la persona afectada les pot encomanar a moltes altres persones i cadascuna d'elles originar a la vegada nous contagis.

Afavoreixen la transmissió del VIH/sida. Si ja es pateix alguna infecció de transmissió sexual, el risc d'infectar-se pel VIH augmenta.

Cal tenir en compte

- No totes les pràctiques sexuals de penetració, sense protecció, tenen el mateix risc de transmissió:

Més risc

La penetració anal

La penetració vaginal: el risc és més elevat en el cas de sagnats (durant el període de les regles o en la primera penetració sexual).

Menys risc

El **sexe oral** produeix en general riscos baixos de transmissió, si bé per a la sífilis el risc és apreciable. En cas del VIH la fel·lació comporta risc per a la persona que rep l'ejaculació a la boca.

- Els petons a la boca, acariciar-se, la masturbació mútua i els massatges són altres maneres de tenir relacions sexuals que comporten un risc de transmissió molt més baix que les pràctiques sexuals amb penetració, i no comporten risc pel que fa al VIH.

Com es manifesten?

Algunes persones que pateixen una infecció de transmissió sexual —especialment les dones— no tenen cap símptoma o bé aquests són molt discrets i intermitents; d'altres tenen símptomes i/o signes molt evidents.

Convé estar atents a la possible aparició d'aquests signes i símptomes, que poden avisar de la seva presència. Aquests **senyals d'alerta** són molt diversos i poden presentar-se dies o mesos després del contagi.

En la dona: augment de la secreció vaginal amb una olor i una consistència diferents de les habituals; picor, coïssor o cremor als genitals; dolor durant les relacions sexuals.

En l'home: secreció groguenca al penis (amb dolor o sense); coïssor o cremor en orinar.

Tant en l'home com en la dona: úlceres en els òrgans genitals, la boca o l'anus; berrugues en la regió genital o anal; presència de ganglis a la zona inguinal.

Cal tenir en compte

- Les infeccions de transmissió sexual es poden manifestar en altres llocs fora dels òrgans genitals i l'aparell urinari.
- Tot signe o símptoma que afecti els òrgans genitals (vermellors, picors, etc.) no és sempre causat per una infecció de transmissió sexual.
- **Siguin quins siguin els senyals d'alerta, cal consultar el metge o metgessa, que farà el diagnòstic i prescriurà el tractament necessari.**

Moltes d'aquestes infeccions passen desapercibudes

La prevenció és la millor forma d'evitar-les

Un diagnòstic precoç evitarà la majoria de complicacions

Síntomes o signes possibles en cas d'una infecció de transmissió sexual

Infecció per gonococ o clamídia	En la dona: flux vaginal anormal. Sagnats vaginals anormals entre les menstruacions. Dolors durant les relacions sexuals. En l'home: secreció anormal del penis o de l'anus. Dolor en orinar.
Infecció per tricomonos	En la dona, flux anormal de vagina amb olor desagradable, que a vegades s'acompanya de picor i pruija.
Herpes genital	Lesions doloroses en els òrgans genitals o a l'anus que apareixen i desapareixen periòdicament.
Sífilis	Una o més úlceres no doloroses en els òrgans genitals, a l'anus o a la boca, que desapareixen espontàniament, fins i tot sense tractament. Posteriorment poden aparèixer taques vermelles o vermells en el cos i desaparèixer.
Limfogranuloma veneri	Inicialment és una petita úlcera indolora en els genitals. Posteriorment apareixen nòduls (ganglis limfàtics inflamats) dolorosos a l'engonal. En cas d'infecció a l'anus, aquest pot presentar excrescències d'aspecte hemorroidal així com supuració sanguinolenta.
Condilomes	Berrugues o protuberàncies no doloroses sobre o al voltant dels òrgans genitals (penis, vagina, coll uteri, escrot) o de la regió anal. A vegades són molt nombroses.
Pediculosi púbica	Pruïja, picor amb eritema, irritació i inflamació a la regió púbica i/o a les axil·les.
Sarna	Pruïja nocturna molt intensa; irritació entre els dits, els plecs articulars (colzes i canells) o al voltant dels òrgans genitals.
Hepatitis B	Ictèricia, orina fosca, femtes blanquinoses, nàusees, fatiga.
Infecció pel VIH	A l'inici de la infecció: febre, inflamació dels ganglis, erupció cutània.

Com saber si s'està infectat?

De manera general cal fer-se unes **proves específiques**. Són senzilles i ràpides. Només cal fer una extracció de sang i/o una presa de mostra de secrecions genitals (d'uretra, vagina, coll uteri, etc.) o d'orina.

El metge o metgessa en farà el diagnòstic després d'interpretar els resultats de les proves, juntament amb els de l'exploració física.

Cal tenir en compte

- L'examen ginecològic rutinari, inclosa la citologia (test de Papanicolaou), no sempre permet al metge o metgessa detectar la presència de la infecció.
- Ja que algunes infeccions es poden transmetre al fetus o al noutat, convé fer les proves per detectar-les al principi de l'embaràs o abans si es preveu.

Hi ha tractaments?

El tractament la majoria de vegades **és fàcil i sempre eficaç**. Tot i que no totes les infeccions tenen un tractament curatiu, iniciar-lo al més aviat possible evitarà la majoria de complicacions que generen.

D'acord amb el **diagnòstic específic el metge o metgessa prescriurà el tractament necessari**. És essencial no automedicar-se, ja que un tractament inadequat pot emmascarar els signes sense curar la infecció que continua activa.

Si es diagnostica una infecció de transmissió sexual és important prevenir i/o tractar les persones susceptibles d'haver-se infectat: les persones amb les quals s'han tingut contactes sexuals i les persones amb qui s'han compartit xeringues. Només així s'impedirà la reinfecció i es trencarà la cadena de transmissió.

Com es poden prevenir?

La **prevenció és la millor forma d'evitar-les, per a això cal:**

- **Fer servir barreres protectores en les relacions sexuals**, així com evitar el contacte amb lesions de la pell o les mucoses, en particular en l'entorn genital, llevat que els dos membres de la parella sàpiguen que no estan infectats.

Els preservatius (masculí i femení) han demostrat la seva eficàcia, però cal que s'utilitzin correctament, prou lubricats i en cada relació sexual (tant per a la penetració vaginal o anal com per a la fel·lació).

Atenció: el lubricant (un gel soluble en aigua com la glicerina) és el complement indispensable del preservatiu en cas de penetració anal. No s'ha de fer servir un lubricant greixós (mantega, oli, cremes solars, vaselina), ja que disminueix la resistència del làtex i el preservatiu es pot trencar amb més facilitat.

- **No deixar d'utilitzar el preservatiu dins una relació de parella estable** fins que les dues persones es facin les proves de laboratori necessàries per descartar possibles infeccions de transmissió sexual.

- **Evitar tenir relacions sexuals sota els efectes de l'alcohol o les drogues**, ja que disminueixen la percepció de risc i això pot dur a no fer servir el preservatiu o a compartir el material injectable. Molt habitualment l'estat d'eufòria o d'embriaguesa és el responsable del fracàs en la utilització del preservatiu tot i conèixer la importància d'emprar-lo.

- **No compartir mai xeringues ni agulles** per injectar-se droga, hormones o altres substàncies.

- **Fer servir estris d'un sol ús o esterilitzats** per perforar la pell (tatuatges o pircings).

Cal tenir en compte

- El risc d'adquirir la gonocòccia i la sífilis amb el sexe oral sense protecció no és menyspreable. Cal utilitzar el preservatiu o, segons la pràctica sexual, la barrera bucal de làtex.

- L'intercanvi de joguines sexuals pot ser un mitjà de transmissió d'infeccions si no es cobreixen amb un preservatiu abans de cada ús.

- La píndola anticonceptiva, el diafragma, els espermicides locals (esprais, gels, òvuls), el coit interromput ("sortir" abans de l'ejaculació) i altres mètodes anticonceptius no protegeixen ni del VIH ni de les altres infeccions de transmissió sexual.

- **La vacunació pot evitar les hepatitis A i B.**

- La vacuna del virus del papil·loma humà és eficaç per a alguns tipus del virus i actualment es recomana a les noies abans de l'edat d'inici de les relacions sexuals.

Informe-vos sobre aquestes vacunes al vostre centre de salut.

- En cas d'exposició al VIH i, per tant, d'alt risc d'infecció, la persona pot dirigir-se als serveis d'urgència dels hospitals per rebre, prèvia valoració, un tractament preventiu (tractament postexposició) dins les 72 hores posteriors.

Per a més informació podeu trucar als telèfons:

902 111 444

SIDA
900 212222
Informació confidencial i gratuïta

www.gencat.cat/salut

Per saber-ne més i prevenir millor

El teu COS pot transmetre emocions i més...

Infeccions de transmissió sexual

Disseny: WHAUS/ACCENT

© Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut